

הַעֲוָאָה שֶׁהִרְאִיעָה

שְׁמִי מְרַדְכִי מִנְדִּלְסוֹן. הָאָרֶוֶעַ שְׂרֹאִים
בְּתִמּוֹנָה הַתְּרַחֵשׁ בַּפּוּרִים, בְּשֶׁהִיִּיתִי בּוֹן
חֶמֶשׁ.

בְּזִמְנוֹ, לִילָדִים בִּהְתַּעֲדוּיֹת הָיָה שְׁמוֹר
מָקוֹם מִיָּחָד. אִיפֹה? מִתַּחַת לְשִׁלְחָן
הַהֲתַעֲדוֹת שֶׁל הָרַבִּי. שֵׁם הָיִינוּ קְרוּבִים
לְמַרְכֵּז הָעֲנִינִים, מִבְּלִי לְהִדְחֵק בִּין כָּל
הָאֲלָפִים.

הָיִיתִי קָטָן, וְתוֹךְ בְּדִי הַשִּׁיחָה שֶׁל
הָרַבִּי... נִרְדַּמְתִּי עַל הָרֶצֶפָה! בְּשֶׁהֲתַחִילָה
הַשִּׁירָה, הִתְעוֹרַרְתִּי מִבִּלְבָּל, וְהִתַּחֲלַתִּי
קֶצֶת לִבְבוֹת.

תָּאָרוּ לַעֲצֻמְכֶּם, יֶלֶד שְׁיוֹשֵׁב סְמוּךְ לַרְבִּי
בְּהִתְנַעֲדוֹת עֲנָקִית, וּמִרְגִּישׁ אָבוֹד...

הַרְבֵּי שָׁם לֵב לָמָּה שְׁקוּרָה אֶתִּי. הוֹצִיא
חֲתִיכַת עוֹגָה שֶׁהִיְתָה מְנַחֵת תַּחַת
הַמַּפִּית לְפָנָיו עַל הַשֶּׁלֶחַן, הַתְּכוּפֶּה
לְעִבְרִי וְהַגִּישׁ לִי אוֹתָהּ.

נִרְגַּעְתִּי, וְאֶחָד הַמַּזְכִּירִים עֶזֶר לִי לְהַעֲמִיד.

נִשְׁאַרְתִּי לַעֲמִיד לְצֵד הַרְבֵּי. מִהֶתְמוּנָה,
נִרְאָה שֶׁהִרְגַּשְׁתִּי שָׁם לְגַמְרִי בְּנוֹחַ...

הַתּוֹעֲצוֹת מִשְׁפָּחָתִית
לְרֹאשׁ הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ
ו' הַשָּׁמַיִם

הַצִּלָּאת הַצֵּעִירָה

שְׁמִי שָׂרָה לֵא וִיטָקָס (קוֹזִיו). בְּשִׁהִיטִי
בֵּת 11 הִגַּעְתִּי עִם אָבִי מְלוֹנְדוֹן לִנְיוֹ-יֹזְרָק,
לְקִרְאת בֵּת הַמַּצָּוָה, בְּדִי לְרֹאוֹת אֶת הָרֶבִי.

בְּיוֹם שָׁבוּ הָיִינוּ אֲמוּרִים לְנִסְעַ חֲזָרָה
הַבֵּיתָה, הִגַּעְנוּ ל־770, לְתַפְלַת מְנַחָה
אֲחֵרוֹנָה עִם הָרֶבִי.

בְּשִׁהֲרֵבִי הָיָה יוֹצֵא מִחֲדָרוֹ בְּדִי לְהַכְנִס
לְמְנַחָה, הָיָה מִחֲלֵק מְטַבְּעוֹת לִילָדִים בְּדִי
שְׁיִתְנוּ אוֹתָם לְצִדְקָה. אָבִי הָרָאָה לִי הֵיכֵן
לְעַמֵּד וְנָתַן לִי אֶת הַמַּצְלָמָה שְׁלוֹ. הוּא
הִצִּיעַ לִי לְצַלֵּם אֶת הָרֶבִי בְּשֶׁהוּא יוֹצֵא
מִחֲדָרוֹ, וְאָמַר שֶׁזֶּה תִּהְיֶה מִזְכָּרַת נִהְדָּרַת
מִהֲטִיּוֹל שְׁלִי.

אָבִי הָלַךְ לְהַשְׁיֵג מְקוֹם לְעַמֵּד בְּמְנַחָה, וְאֲנִי
חִבִּיתִי מִחוּץ לְחֲדָרוֹ שֶׁל הָרֶבִי.

הייתי ראשונה בתור בַּשְּׁהֲרָבִי יָצָא. קִבַּלְתִּי
מִטְבֵּעַ, וְאֵז הִלַכְתִּי הַצָּדָה בְּדִי לְצֵלָם.
הִרְמַתִּי אֶת הַמַּצְלָמָה, הָרַבִּי הִבִּיט בִּי וְחִיָּה.
הִתְבִּישְׁתִּי וְהִנַּחְתִּי אֶת הַמַּצְלָמָה.

בְּמַהֲלֹךְ הַדְקוֹת הַבָּאוֹת, בַּשְּׁהֲרָבִי הַמְּשִׁיךְ
לְחַלֵּק אֶת הַמִּטְבָּעוֹת, אוֹתָהּ סָצְנָה חֲזָרָה
עַל עֲצָמָהּ. הִיְיִתִּי מְרִימָה אֶת הַמַּצְלָמָה;
הָרַבִּי חִיָּה, וְאֲנִי נִלְחָצְתִּי וְהוֹרְדְתִּי אֶת
הַמַּצְלָמָה.

בַּשְּׁהֲרָבִי סִיִּים לָתֵת מִטְבָּעוֹת לְכָל הַיְלָדִים
וְהָיָה מוֹכֵן לְהַכְנִס לְבֵית הַכְּנֶסֶת, הוּא פָנָה
אֵלַי וְסָמַן בִּידוֹ בְּחִיּוֹ גָדוֹל, הָרַבִּי אָמַר לִי,
"נָו, נָעַם אֶ פִּיקֶצְרִ!" (קָחִי תְמוּנָה).

וְזוֹ הַתְּמוּנָה... אָבֹן מִזְכָּרֶת נִהְדָּרֶת מֵהֵיחָס
הַמִּיחָד שֶׁל הָרַבִּי לִילָדָה בִּישְׁנֵית אֶחָת.

RD
Rebbe

הַתּוֹעֲצוֹת מִשְׁפָּחָתִית
לְרֹאשׁ הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ
ו' הַשָּׁמַיִם

תּוֹרַת הַסֵּדוּר

שְׁמִי חַיִּים וּוְלָף. הָיִיתִי בֶן 9 בְּשָׁשְׁהִיתִי בַּחֲצֹר
הָרַבִּי בַּחֲדָשׁ תַּשְׁרִי, יַחַד עִם אָבִי.

בְּפִי שָׁאַתֶּם רוֹאִים בְּתַמּוּנָה, שֶׁצִּלְמָה בְּאֶחָד
מִיָּמֵי הַחֹל בְּאוֹתוֹ חֲדָשׁ, זֶה הַמָּקוֹם שָׁבוּ אֶהְבֵּתִי
לַעֲמֹד בְּמַהֲלָה הַתְּפִלוֹת. קָרוֹב מְאֹד לְבִימָה
שֶׁעָלֶיהָ עָמַד הָרַבִּי.

בְּלִיל שְׁמִיחַת תּוֹרָה, בְּסִיּוֹם הַהִקְפּוֹת הַשְּׁמִיחּוֹת
וְהָאֲרָבוֹת, הִקְהֵל נֶעֱמַד לֹאמַר אֶת תְּפִלַּת "עָלֵינוּ
לְשַׁבַּח" שֶׁמְסִימַת אֶת תְּפִלַּת עֲרֹבִית, אוֹתָהּ
הַתְּחִילוּ לִפְנֵי הַהִקְפּוֹת.

עָמַדְתִּי שׁוֹב עַל יַד הַבִּימָה, אָבֵל בְּפַעַם הַזֹּאת,
בְּשַׁעַת לַיְלָה מְאַחֲרֶת, אַחֲרֵי הַהִקְפּוֹת הַסּוֹעֲרוֹת
וְהַצְפִּיפוֹת הַגְּדוֹלָה, לֹא הָיָה בְּיָדִי סִדּוּר.

לְיָדִי עָמַד יֶלֶד נֹסֵף, גַּם הוּא הָיָה לֵלֵא סִדּוּר. אֲנִי
חֹנֵס שֶׁהָיוּ עוֹד רַבִּים בִּקְהֵל לֵלֵא סִדּוּר בְּשַׁעַת

הזאת, אָבֵל לָרַבִּי כְּמוֹכֶן בֶּן הָיָה סְדוֹר לִפְנֵינוּ, בִּי
הָרַבִּי הַקָּפִיד תְּמִיד לְהִתְפַּלֵּל כָּל מְלָה דְּזֻקָא מִתּוֹךְ
הַסְדוֹר.

לִפְתָּע, הִבְחֵנוּ שְׁהָרַבִּי מִסְתַּכֵּל עַל הַיֶּלֶד שְׁלֹצְדִי,
וּמִזְמִין אוֹתוֹ לַעֲלוֹת עַל הַבִּימָה. מִיָּד אַחֲרָיו,
הָרַבִּי הִסְתַּכֵּל גַּם עָלַי וְסִמֵּן לִי לַעֲלוֹת לַבִּימָה.

שְׁנֵינוּ עָלִינוּ אַחֲרָיו הִתְרַגְּשׁוֹת, וְהָרַבִּי הֶצְבִּיעַ לָנוּ
לְכוּן עֲמוּד הַתְּפִלָּה שְׁלִפְנֵינוּ, עָלֵינוּ עֲמַד הַסְדוֹר
הַפְתִּיחַ.

עֲמַדְנוּ וְאָמַרְנוּ אֶת תְּפִלַּת "עָלִינוּ לְשִׁבְח", עִם
הָרַבִּי מִתּוֹךְ סְדוֹרוֹ!

הַחֲוָיָה הַזֹּאת נִחְרְטָה בְּלִבִּי יַחַד עִם הַמָּסָר שְׁאוֹתוֹ
בְּקֶשׁ הָרַבִּי לְהַעֲבִיר לָנוּ – תְּפִלָּה צְרִיכָה לְהִיּוֹת
מִתּוֹךְ הַסְדוֹר! וְגַם הַיּוֹם, יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים שָׁנָה
אַחֲרָיו, אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל לְהִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ הַסְדוֹר, וְגַם
אִם בְּמַהֲלָךְ הַתְּפִלָּה קוֹרֶה לִי שְׁאֲנִי מִפְּסָפֶס פֶּה
וְנֶשֶׁם וּמוֹצִיא אֶת הָעֵינָיו מִן הַסְדוֹר, אֶת תְּפִלַּת
"עָלִינוּ לְשִׁבְח" אֲנִי תְּמִיד אוֹמֵר רַק מִתּוֹךְ הַסְדוֹר...

הַתּוֹעֲצוֹת מִשְׁפָּחָתִית
לְרֹאשׁ הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ
י' בִּשְׁמִיטָה

הכּוֹן, הֵכֵן רוּץ...

שְׁמִי בְּרָלָה לְוִיטִין. בְּשִׁהְיִיתִי יֶלֶד בֶּן 10, בְּשָׁנַת תשל"ט, הִנֵּעַתִי בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה אֶל הָרַבִּי לְחַדֵּשׁ הַחֲגִים.

הָרַבִּי הָיָה מְגִיעַ ל־770 לַתְּפִלָּה בִּבְקָר, וּבִבְנִיָּסָה ל־770 הָרַבִּי חֶלֶק מְטַבְּעוֹת לַצִּדְקָה לִילָדִים.

בְּאַחַד הַיָּמִים קָמַתִי מֵאָחָר, מִמָּשׁ לִקְרֹאת הַשָּׁעָה שֶׁבָּהּ הָרַבִּי מְגִיעַ. רָצִיתִי כְּדִי לְהַסְפִּיק. בְּשִׁהְנֵעַתִּי לִפְנֵת הָרְחוּבֹת בְּרוּקְלִין וְאִיסְטֶרן פֶּאָרְקוֹוִי רָאִיתִי אֶת הָרֶכֶב שֶׁל הָרַבִּי וְהָרַבִּי בְּתוֹכּוֹ...

הִתְחַלַּתִּי לְרוּץ בְּשָׂאֲנִי בְּטוּחַ שֶׁאֲנִי יָכוֹל לְהַשִּׁיג אֶת הָרֶכֶב. וְאֲכֹן רָאִיתִי שֶׁהָרֶכֶב שֶׁל הָרַבִּי לֹא עוֹבֵר אוֹתִי!

בְּשֶׁהִגַּעְתִּי לִי-770 מִיַּד אַחֲרֵי הָרָבִי, קִבַּלְתִּי
מִטְבַּע לְצִדְקָה וְהָרָבִי אָמַר לִי בְּאִיִּדִּישׁ "אַ
דַּאֲנֵק" (=תּוֹדָה. פְּעָמִים רַבּוֹת הָרָבִי הָיָה אוֹמֵר
לִילָדִים "תּוֹדָה" עַל שֶׁהֵם שְׁלִיחֵי מִצְוַה עֲבוּרָו
לַתַּת צִדְקָה...).

מִיַּד לְאַחֵר מִכֵּן נִגַּשׁ אֵלַי הַמְּזִכִּיר הָרָב קִלְיוֹ
שֶׁהִסִּיעַ אֶת הָרָבִי. הוּא שָׁאַל אוֹתִי מִי אָנִי
וְהָאֵם אָבָא שְׁלִי נִמְצָא. לְאַחֵר שֶׁעָנִיתִי
לְשִׁאלוֹתָיו הוּא בִקֵּשׁ שֶׁאָבָא שְׁלִי יִכָּנֵס
לְמִשְׁרָדוֹ.

בְּשֶׁאָבָא שְׁלִי נִכָּנֵס לְמִזְכִּירוֹת, אָמַר לוֹ הָרָב
קִלְיוֹ: "בְּשֶׁהָרָבִי רָאָה אֶת הַבֵּן שְׁלֶךְ רֹץ, הוּא
אָמַר לִי: 'הֵיילֵד הַזֶּה הִגִּיעַ מֵאֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ וְהוּא
רֹץ בְּדִי לְהִסְפִּיק לְקַבֵּל מִטְבַּע לְצִדְקָה. אִם
נִשְׁיֵג אוֹתוֹ הוּא יִתְאַכְזֵב, אִזּוֹ תִסָּע בְּמִהֲרִית
הָרִיצָה שְׁלוֹ, וְכָל הַדֶּרֶךְ הָרָבִי הַסֹּתְפֵל עַל הַבֵּן
שְׁלֶךְ וְחִיָּה".

איווסטערציו JEM / Levi Freidin

הַתּוֹעֲצוֹת מִשְׁפָּחָתִית
לְרֹאשׁ הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ
ו' הַשָּׁמַיִם

אַרטיאס!

הַגְבֵּרֶת הֵנִיָּה לִיוֹ, אִמָּא שֶׁל דָּבִי, מְשִׁי וְרִבְקָה,
מִסְפֶּרֶת:

זֶה הָיָה בְּחַג פּוּרִים בִּשְׁנַת תש"ח. בְּעֲצוּמָה
שֶׁל סְעוּדַת הַחַג נוֹדַע לָנוּ שֶׁהָרַבִּי מַחֲלֵק
דּוֹלָרִים לְאַדָּקָה. בְּדֶרֶךְ כָּלל בִּשְׁהִינּוֹ הוֹלְכִים
לְרֹאוֹת אֶת הָרַבִּי הֵינּוּ מִתְלַבָּשִׁים בְּמִיטָב
בְּגָדֵינוּ. הִתְלַבֵּטְנוּ אִם כֵּן, אִם לְהַחֲלִיף אֶת
תַּחֲפוּשׁוֹת הַיְלָדִים בְּבִגְדֵי חַג. לְבַסּוֹף הִחֲלַטְנוּ
לְצֹאת כָּפִי שְׁאַנְחָנוּ.

עַד שֶׁהִגַּעְנוּ הַתְּבַרֵּר שֶׁהִחֲלָקָה הַסְתִּימָה
וְדָלְתוּ שֶׁל הָרַבִּי נִסְגְּרָה. הִתְאַכְזְבְּנוּ, וְאִזּוּ הִדְלַת
נִפְתָּחָה וּמִזְכִּירוֹ שֶׁל הָרַבִּי אָמַר כִּי הָרַבִּי בִקֵּשׁ
שָׁכַל הַנוֹכָחִים, גַּם אֵלּוּ שֶׁהִגִּיעוּ בְּאַחֲזֹר, יִכְנָסוּ
וַיִּקְבְּלוּ דּוֹלָר.

בְּתִי דְּבִי בֵּת הָעֶשֶׂר הַתְּחַפְּשָׁה לְמִקְסִיקָנִית
וְחִבְשָׁה בּוֹבֵעַ סוֹמְבֵּרוֹ עֵנֶק. כְּשֶׁהִיא קִבְּלָה
אֶת הַדּוֹלָר מִיָּדוֹ שֶׁל הָרַבִּי הִיא אָמְרָה 'תּוֹדָה'.
הָרַבִּי הִבִּיט בָּהּ וְאָמַר: גֵּרְסִיאָס! הִיא לֹא יָדְעָה
מָה אָמַר הָרַבִּי וְהִסְבִּירָנָהּ לָהּ שֶׁהָרַבִּי אָמַר
תּוֹדָה בְּסִפְרָדִית. מְשִׁי הִיָּתָה בֵּת שְׁבַע, וְהִיא
הַתְּחַפְּשָׁה לְחִילָת ב'צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם'. כְּשֶׁהִיא
עֹבְרָה לִיד הָרַבִּי הוּא הָרִים אֶת יָדוֹ וְהִצְדִּיעַ לָהּ
בְּיָדוֹ הַיְּמָנִית. רַבְּקִי, בֵּת הַחֲמֵשׁ, הַתְּחַפְּשָׁה
לְלִיצָנִית. הָרַבִּי חִיָּה לְעֹבְרָה חִיָּה גְדוֹל.

הָרַבִּי הִבְחִין בְּהִשְׁקָעַת הַיְלָדִים וְאָף טָרַח לָתֵת
לְכָל אֶחָד מֵהֶם תְּשׁוּמַת לֵב אִישִׁית שֶׁהִשְׁאִירָה
לָהֶם הַרְגָּשָׁה נִהְדָּרֶת.

הַתּוֹעֲצוֹת מִשְׁפָּחָתִית
לְרֹאשׁ הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ
ו' הַשָּׁמַיִם

הַכֵּתֵף שֶׁקָּלָה דוֹלָר

אִמּוֹ שֶׁל הַתִּינוּק ע.ק. מִסִּפְרָת:

הַתִּינוּק שֶׁלֵּנוּ נוֹלַד בְּחֶדֶשׁ סִיּוֹן וּלְאַחַר הַלֵּדָה
אָמְרוּ לָנוּ שֶׁהַכֵּתֵף הַשְּׂמָאלִית שָׁלוּ שְׁבוּרָה,
אוּלֵי בְּתוֹצָאָה מִהַלֵּדָה. לֹא הָיָה מָה לַעֲשׂוֹת
בְּקֶשֶׁר לָזֶה, רַק לְהַמְתִּין וּלְרְאוֹת מָה קוֹרָה.

בְּחֶדֶשׁ תַּשְׁרִי תש"נ, נִסְעֵנוּ לְרַבִּי לְחַג הַסְּבוֹת.
בְּאֶחָד מֵיָמֵי חַל הַמוֹעֵד, עֲבַרְתִּי עִם הַתִּינוּק עַל
זְרוּעוֹתַי לְקַבֵּל דוֹלָר. עָנִין הַכֵּתֵף לֹא הֶעֱסִיק
אוֹתִי אַז.

וְהִנֵּה, רָאִיתִי לְהַפְתָּעַתִּי שֶׁהָרַבִּי מַחְזִיק בְּדוֹלָר
הַמֵּיָעֵד לַתִּינוּק וּמִנְפָּנָה בּוֹ שׁוֹב וְשׁוֹב מֵעַל
לְכֵתְפוֹ הַשְּׂמָאלִית, וּלְבִסּוֹף... הָרַבִּי מֵיֵחַ
אֶת הַדוֹלָר עַל כֵּתְפוֹ שֶׁל הַתִּינוּק (כְּפִי שֶׁנֶּאֱמַר
לְרְאוֹת בְּתַמוּנָה).

רק בְּשִׁינְאָתִי נִרְגַּשְׁתָּ מֵהַתּוֹר וְחֻשְׁבְּתִי עַל
מָה שְׁאֵרַע, נִזְכַּרְתִּי בְּכִתְּךָ הַשְּׁבוּרָה שֶׁל
הַתִּינוּק שְׁלִי, וְהַבְנָתִי שֶׁהֶרְבִּי הֶרְגִּישׁ בָּךְ
וְדָאָג לְכִתְּךָ...

בְּשִׁנְשִׁנּוֹ לְאֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ לְאַחֵר הַבִּקּוּר,
שֶׁמִּחֲזֵנוּ לְגִלוֹת שְׁאֵכֵן הַכִּתְּךָ בְּרִיאָה וְשִׁלְמָה.

מֵעַנְיוֹ לְצִיּוֹן שְׁבֵה־מִשָּׁה, הַתְּבַרֵּר שֶׁהֵיִלֵּד
שְׁמָאֲלִי. אָכֵן לֹא סֵתָם קִבֵּל אֶת הַדּוֹלָר בְּיָדוֹ
הַשְּׁמָאֲלִית...

JEM / Levi Freidin

הַתּוֹעֲצוֹת מִשְׁפָּחָתִית
לְרֹאשׁ הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ
ו' הַשָּׁמַיִם